

Na podlagi petega odstavka 62.č člena Zakona o vojaški dolžnosti (Uradni list RS, št. 108/02 – uradno prečiščeno besedilo) Vlada Republike Slovenije izdaja

**UREDBO
o prostovoljnem služenju vojaškega roka**

I. SPLOŠNE DOLOČBE

**1. člen
(namen uredbe)**

Ta uredba določa splošne pogoje, postopek napotitve, višino prejemkov in povračil, pogoje za izredno odsotnost ter način uresničevanja drugih pravic vojakov med služenjem vojaškega roka v Slovenski vojski na podlagi njihove prostovoljne odločitve (v nadaljnjem besedilu: prostovoljno služenje vojaškega roka).

**2. člen
(pomen izrazov)**

V tej uredbi uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

- ☐ kandidat je državljan ali državljanica, ki vloži vlogo za prostovoljno služenje vojaškega roka v Slovenski vojski;
- ☐ vojak prostovoljec je oseba med prostovoljnim služenjem vojaškega roka.

**3. člen
(splošni pogoji)**

(1) Na prostovoljno služenje vojaškega roka je v skladu z zakonom lahko napoten kandidat, ki še ni odslužil vojaškega roka, od dopolnjenega 18. leta starosti do konca koledarskega leta, v katerem dopolni 30 let, in če je v skladu s predpisi, ki urejajo ocenjevanje zdravstvene sposobnosti za vojaško službo, ocenjen kot sposoben ali delno sposoben za vojaško službo ter zanj ob varnostnem preverjanju skladno s predpisi o obrambi ni bil ugotovljen varnostni zadržek.

(2) Na prostovoljno služenje ne more biti napoten kandidat, ki mu je priznana pravica do ugovora vesti vojaški dolžnosti ali za katerega teče postopek za priznanje te pravice.

(3) Na prostovoljno služenje vojaškega roka ne more biti napoten kandidat, ki je bil pravnomočno obsojen zaradi kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, ali je bil

pravnomočno obsojen na nepogojno zaporno kazen za kakšno drugo kaznivo dejanje v trajanju več kot tri mesece. Podatke iz tega odstavka pridobi za kandidate uprava za obrambo Ministrstva za obrambo (v nadaljnjem besedilu: upravni organ, pristojen za obrambne zadeve) iz uradnih evidenc.

4. člen

(način opravljanja in trajanje prostovoljnega služenja vojaškega roka)

(1) Prostovoljno služenje vojaškega roka je po dolžini in vsebini enako predhodnemu temeljnemu vojaško strokovnemu usposabljanju v Slovenski vojski, ki ga morajo opraviti kandidati za poklicno opravljanje vojaške službe brez odsluženega vojaškega roka v skladu z zakonom in ki vsebuje posamezne faze. V celoti opravljene vse faze iz prejšnjega stavka se štejejo za odslužen vojaški rok.

(2) Vojak prostovoljec lahko zaključi prostovoljno služenje vojaškega roka tudi po posamezni fazi programa. Ob izpolnjevanju splošnih pogojev iz prejšnjega člena lahko pozneje opravi nadaljnje faze programa. Ob morebitni doslužitvi prostovoljnega služenja vojaškega roka se nedokončana faza programa lahko opravi ponovno.

(3) V skladu s programom vojak prostovoljec po uspešno opravljeni posamezni fazi programa pridobi določeno vojaško evidenčno dolžnost.

(4) Posamezne faze programa se izvedejo v skladu z zmožnostmi in potrebami Slovenske vojske.

(5) Prostovoljno služenje vojaškega roka lahko poleg programa iz prvega odstavka tega člena vsebuje tudi neobvezne vsebine, ki se jih kandidati udeležijo na prostovoljni osnovi.

II. POSTOPEK NAPOTITVE

5. člen

(letni načrt)

(1) Na podlagi usmeritev ministra za obrambo Generalštab Slovenske vojske pripravi letni načrt sprejema kandidatov na prostovoljno služenje vojaškega roka (v nadaljnjem besedilu: letni načrt) najpozneje do 30. oktobra za naslednje leto.

(2) Z letnim načrtom se določijo terminski načrt napotitev, trajanje služenja glede na program usposabljanja, enote in število kandidatov, ki se lahko sprejmejo na prostovoljno služenje vojaškega roka, ter drugi pogoji, ki jih morajo kandidati izpolnjevati.

(3) Generalštab Slovenske vojske posreduje letni načrt iz prejšnjega odstavka organizacijski enoti Ministrstva za obrambo, pristojni za vojaške zadeve, ki pripravi izvlečke in usmeritve za delo upravnih organov, pristojnih za obrambne zadeve.

6. člen

(obveščanje državljanov)

(1) Upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, mora seznaniti državljane o možnosti prostovoljnega služenja vojaškega roka ob vpisu v vojaško evidenco v skladu z zakonom.

(2) O možnosti prostovoljnega služenja vojaškega roka Ministrstvo za obrambo obvešča državljane tudi z objavami v sredstvih javnega obveščanja in na druge primerne načine.

7. člen

(vloga za prostovoljno služenje vojaškega roka)

(1) Kandidat vloži vlogo za prostovoljno služenje vojaškega roka pri upravnem organu, pristojnem za obrambne zadeve.

(2) Vloga mora vsebovati ime in priimek, enotno matično številko občana, kraj in državo rojstva, naslov stalnega in začasnega prebivališča ter šolsko izobrazbo in poklic. V vlogi kandidat podpiše izjavo, da po ocenitvi sposobnosti za vojaško službo v zadnjih petih letih ni prišlo do spremembe njegovega zdravstvenega stanja, ki bi vplivala na oceno sposobnosti za vojaško službo, če je bil že ocenjen kot sposoben ali delno sposoben za vojaško službo, in izjavo o seznanitvi s posledicami ob odpovedi oziroma prenehanju služenja v skladu s to uredbo. K vlogi mora priložiti pisno soglasje za varnostno preverjanje.

(3) V vlogi lahko kandidat izrazi željo o datumu in kraju napotitve na prostovoljno služenje vojaškega roka.

8. člen

(izpolnjevanje pogojev)

(1) Upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, po prejemu kandidatove vloge preveri, ali so izpolnjeni pogoji za prostovoljno služenje vojaškega roka v skladu s to uredbo.

(2) Kandidat, ki nima ocene sposobnosti za vojaško službo, je v skladu z letnim načrtom, praviloma najpozneje 45 dni pred začetkom prostovoljnega služenja vojaškega roka, napoten na zdravniški pregled v skladu s predpisi o ocenjevanju zdravstvene sposobnosti za vojaško službo.

(3) Kandidat izpolnjuje zdravstvene pogoje za napotitev na prostovoljno služenje vojaškega roka, če je bil na naboru oziroma pri pristojni komisiji za ocenjevanje zdravstvene sposobnosti ocenjen kot sposoben oziroma delno sposoben za vojaško službo.

(4) Oceno sposobnosti za vojaško službo kandidatu v skladu z zakonom določi pristojna komisija praviloma najpozneje 30 dni pred napotitvijo.

(5) Kandidat opravi preverjanje gibalnih sposobnosti skladno s programom in kriteriji selekcije za izbor kandidatov za opravljanje vojaške službe.

9. člen

(sklenitev pogodbe)

(1) Ministrstvo za obrambo sklene z izbranimi kandidati pogodbo o prostovoljnem služenju vojaškega roka.

(2) Ob večjem številu kandidatov od letnega načrta imajo pri sklenitvi pogodb prednost kandidati, ki so ocenjeni kot sposobni za vojaško službo in izpolnjujejo tudi druge pogoje iz letnega načrta.

(3) Pogodba se sklene v pisni obliki in mora vsebovati podatke o dnevu nastopa in trajanju prostovoljnega služenja vojaškega roka, višini prejemkov in povračil med prostovoljnim služenjem vojaškega roka, o pravicah in dolžnostih med prostovoljnim služenjem vojaškega roka, o času trajanja pogodbe, razlogih za odpoved pogodbe ter posledicah ob odpovedi pogodbe.

(4) Po podpisu pogodbe je kandidat vpisan v vojaško evidenco, če vanjo še ni vpisan, in se mu izda vojaška knjižica.

10. člen

(dolžnost kandidata)

Kandidat se mora odzvati vabilu na zdravniški pregled, preverjanje gibalnih sposobnosti, razgovor za varnostno preverjanje in pozivu na prostovoljno služenje vojaškega roka.

11. člen

(napotitev)

(1) Upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, napoti kandidata na prostovoljno služenje vojaškega roka v skladu z zakonom, pri čemer upošteva želje kandidata, če je to mogoče.

(2) Vlogo kandidata, ki ga ni bilo mogoče napotiti na prostovoljno služenje vojaškega roka v skladu z njegovimi željami, upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, v soglasju s kandidatom upošteva pri naslednji napotitvi.

(3) O načrtovanih kandidatih za prostovoljno služenje vojaškega roka se obvesti enota služenja praviloma 30 dni pred datumom napotitve.

12. člen

(odlaganje prostovoljnega služenja vojaškega roka)

(1) Kandidatu se nastop prostovoljnega služenja vojaškega roka na podlagi prošnje in dokazil odloži do naslednje napotitve zaradi:

- bolezni ali poškodb, karantene ali izolacije;

- rojstva otroka;
- smrti v ožji družini, pri čemer se za ožjo družino štejejo starši, zakonec, otroci, bratje in sestre;
- nujne pomoči družini ob naravnih ali drugih nesrečah;
- drugih nepredvidljivih okoliščin, ki zadevajo kandidata.

(2) Ugotovitveno odločbo o odložitvi prostovoljnega služenja vojaškega roka iz prejšnjega odstavka izda upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, ki kandidata vodi v evidenci.

13. člen **(odpoved prostovoljnemu služenju vojaškega roka)**

(1) Kandidat ali vojak prostovoljec se lahko prostovoljnemu služenju vojaškega roka odpove.

(2) Šteje se, da se je kandidat odpovedal prostovoljnemu služenju vojaškega roka, če se na dolžnosti iz 10. člena te uredbe brez opravičenega razloga ni odzval. Prav tako se šteje, da se je vojak prostovoljec odpovedal prostovoljnemu služenju vojaškega roka, če je bil brez opravičenega razloga samovoljno odsoten s prostovoljnega služenja vojaškega roka več kot 48 ur ali če zaradi zdravstvene nezmožnosti najpozneje v petih dneh od začetka odsotnosti ne dostavi enoti, v kateri prostovoljno služi vojaški rok, ustreznega zdravniškega potrdila.

(3) Ugotovitveno odločbo o odpovedi prostovoljnemu služenju vojaškega roka iz prvega in prejšnjega odstavka tega člena izda upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, ki kandidata vodi v evidenci.

III. PRAVICE IN DOLŽNOSTI VOJAKOV PROSTOVOLJCEV

14. člen **(pravice in dolžnosti)**

Pravice in dolžnosti vojakov prostovoljcev so urejene s pravili službe v Slovenski vojski, če s to uredbo ali drugim predpisom posamezno vprašanje ni drugače urejeno.

15. člen **(zavarovanja)**

Ministrstvo za obrambo za vojake prostovoljce med prostovoljnim služenjem vojaškega roka zagotavlja zdravstveno varstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje za ožji obseg pravic ter nezgodno zavarovanje v skladu z zakonom.

16. člen

(prekinitev služenja)

(1) Vojaku prostovoljcu se prostovoljno služenje vojaškega roka prekine:

- če je ocenjen kot začasno nesposoben za vojaško službo;
- če preseže število dni dovoljene upravičene odsotnosti v skladu s programom iz 4. člena te uredbe;
- zaradi razlogov iz 33. člena Zakona o vojaški dolžnosti;
- zaradi razlogov na strani Slovenske vojske;
- zaradi višje sile.

(2) Vojaku prostovoljcu se prostovoljno služenje vojaškega roka prekine tudi, če se sam odloči, da ga zaključi po posamezni fazi programa iz 4. člena te uredbe.

(3) Predlog za prekinitev poda poveljnik enote, v kateri vojak prostovoljec služi vojaški rok. Odločbo o prekinitvi služenja izda upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, ki kandidata vodi v evidenci.

(4) Vojaka prostovoljca se na njegovo željo lahko napoti na doslužitev prostovoljnega služenja vojaškega roka. Doslužitev se izvede na podlagi določil v programu iz 4. člena te uredbe. Posamezna nedokončana faza se lahko opravlja ponovno, vendar največ enkrat.

17. člen

(prenehanje služenja)

(1) Prostovoljno služenje vojaškega roka preneha vojaku prostovoljcu:

- ☐ če preneha izpolnjevati splošne pogoje iz 3. člena te uredbe, razen pogoja starosti;
- ☐ ki se je odpovedal prostovoljnemu služenju vojaškega roka v skladu s 13. členom te uredbe;
- ☐ če težje krši vojaško disciplino;
- ☐ ki med prostovoljnim služenjem vojaškega roka ne opravi uspešno periodičnih preverjanj in ocenjevanj znanja ter usposobljenosti v skladu s programom usposabljanja oziroma se omenjenih dejavnosti ne udeleži.

(2) Predlog za prenehanje iz tretje in četrte alineje prejšnjega odstavka poda poveljnik enote, v kateri vojak prostovoljec prostovoljno služi vojaški rok.

(3) Odločbo o prenehanju prostovoljnega služenja vojaškega roka izda upravni organ, pristojen za obrambne zadeve, ki kandidata vodi v evidenci.

(4) V primerih iz prvega odstavka tega člena mora vojak prostovoljec povrniti stroške in prejeme, ki so nastali v okviru njegove napotitve in med prostovoljnim služenjem vojaškega roka.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek vojaku prostovoljcu ni treba povrniti stroškov in prejemkov v naslednjih primerih:

- ☐ če je ocenjen kot nesposoben za vojaško službo;
- ☐ v primerih iz četrte alineje prvega odstavka tega člena, če ima za to opravičljiv razlog;
- ☐ če se prostovoljnemu služenju vojaškega roka v skladu s prvim odstavkom 13. člena te uredbe pisno odpove v prvih dveh tednih prve faze, razen če gre za razlog iz tretje alineje prvega odstavka tega člena.

(6) Vojak prostovoljec iz tega člena, razen iz prve in tretje alineje prvega odstavka tega člena, je lahko na njegovo željo ponovno napoten na prostovoljno služenje vojaškega roka, in sicer največ enkrat, pri čemer se upošteva njegova že pridobljena vojaška evidenčna dolžnost.

IV. PREJEMKI IN POVRAČILA

18. člen **(denarni prejemki)**

(1) Denarni prejemki vojakov prostovoljcev so prejemki za opravljanje vojaške službe in prejemek po prostovoljnem služenju vojaškega roka.

(2) Višina prejemkov iz prejšnjega odstavka se določi od osnove, ki je enaka minimalni plači v Republiki Sloveniji.

19. člen **(prejemek za opravljanje vojaške službe)**

(1) Prejemki za opravljanje vojaške službe znašajo za vsak mesec služenja 70 odstotkov od osnove iz prejšnjega člena.

(2) Zneski iz prejšnjega odstavka se izplačajo do 15. v mesecu za pretekli mesec glede na število dni prostovoljnega služenja vojaškega roka oziroma najpozneje 15 dni po koncu služenja za mesec, v katerem je vojak prostovoljec zaključil prostovoljno služenje vojaškega roka.

(3) Dnevni znesek iz prejšnjega odstavka se izračuna tako, da se prejemek iz prvega odstavka tega člena deli s številom dni v mesecu, v katerem je vojak prostovoljec opravljal vojaško službo.

(4) V čas prostovoljnega služenja vojaškega roka iz prejšnjega odstavka tega člena se šteje tudi čas odobrene odsotnosti.

20. člen **(prejemek po končanem prostovoljnem služenju vojaškega roka)**

(1) Vojaku prostovoljcu, ki je uspešno končal prostovoljno služenje vojaškega roka, pripada dodatni prejemek v višini 100 odstotkov od osnove iz drugega odstavka 18. člena te uredbe.

(2) Znesek iz tega člena se izplača najpozneje v 15 dneh po koncu prostovoljnega služenja vojaškega roka.

21. člen

(potni stroški)

(1) Kandidatom in vojakom prostovoljcem pripadajo povračila potnih stroškov v skladu s predpisi o povračilih potnih stroškov, ki se nanašajo na izvrševanje vojaške dolžnosti.

(2) Stroški za prevoz se vojaku prostovoljcu, ki mu je odobren izhod ob koncu tedna ali za praznike, povrnejo za prevoz z najcenejšim javnim prevoznim sredstvom od kraja prostovoljnega služenja vojaškega roka do kraja njegovega prebivališča in nazaj.

(3) Potni stroški iz tega člena se povrnejo praviloma ob prvem naslednjem izplačilu prejemkov iz 18. člena te uredbe.

V. PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

22. člen

Ta uredba se začne uporabljati ob prvi napotitvi na prostovoljno služenje vojaškega roka po njeni uveljavitvi.

23. člen

Z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati Uredba o prostovoljnem služenju vojaškega roka (Uradni list RS, št. 81/03, 116/07, 102/12, 6/14, 4/17 in 28/18).

24. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne _____

EVA 2021-1911-0010

Vlada Republike Slovenije
Janez Janša
predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga

Pravna podlaga za predlagano uredbo je peti odstavek 62. č člena Zakona o vojaški dolžnosti (Uradni list RS, št. 108/02 – uradno prečiščeno besedilo), ki določa, da Vlada Republike Slovenije določi višino prejemkov in povračil, pogoje za izredno odsotnost ter način uresničevanja drugih pravic vojakov med prostovoljnim služenjem vojaškega roka.

2. Rok za izdajo uredbe, določen z zakonom

Rok za izdajo uredbe ni določen na podlagi zakonske zahteve. Predlog uredbe sodi v okvir številnih sprememb normativnih aktov na področju zagotavljanja kadrovskih virov za Slovensko vojsko (v nadaljnjem besedilu: SV), da bi se izboljšalo trenutno kadrovska slika in doseglo pozitivne učinke za trend popolnjenosti SV, dolgoročno pa bi se s temi in drugimi ukrepi zagotovil stabilen kadrovski obseg SV, določen s strateškimi dokumenti.

3. Splošna obrazložitev predloga uredbe

S predlagano Uredbo o prostovoljnem služenju vojaškega roka se zasledujejo naslednji cilji:

- omogočiti dolgoročno stabilno popolnjevanje vseh struktur SV in doseganje njenega načrtovanega obsega;
- povečati interes za prostovoljno služenje vojaškega roka (v nadaljnjem besedilu: PSVR) in tako zagotoviti več usposobljenih državljanov za popolnjevanje vseh struktur SV;
- omogočiti vključevanje v PSVR čim širšemu krogu zainteresiranih državljanov, ki izpolnjujejo predpisane pogoje;
- s programom temeljnega vojaško strokovnega usposabljanja (v nadaljnjem besedilu: TVSU) vzpostaviti pogoje, da se mladi po končanem programu usposabljanja lahko vključijo v pogodbeno rezervno sestavo (v nadaljnjem besedilu: PRS) oziroma v stalno sestavo SV, dolgoročno pa se vzpostavi kadrovska baza za popolnjevanje vseh struktur SV.

Zakon o vojaški dolžnosti (Uradni list RS, št. 108/02 – uradno prečiščeno besedilo) (v nadaljnjem besedilu: ZVojD) celovito ureja izvajanje vojaške dolžnosti v skladu z Zakonom o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20). Vojaška dolžnost je urejena kot temeljna državljanska dolžnost na področju obrambe države. S spremembami in dopolnitvami ZVojD leta 2002 se je ob prehodu na poklicno popolnjevanje SV začelo postopno opuščanje izvajanja posameznih sestavin vojaške dolžnosti v miru. Z zakonom je bilo določeno, da se nabor izvaja najdalj do 31. decembra 2003 (prvi odstavek 62.a člena), napotitve na služenje vojaškega do 30. junija 2004 (drugi odstavek 62.a člena) in obvezna služba v rezervni sestavi do 31. decembra 2010 (tretji odstavek 62.a člena). Navedene določbe so bile v praksi tudi uveljavljene. Z zakonom je bilo določeno, da odločitev o ponovni uvedbi izvajanja posameznih sestavin vojaške dolžnosti sprejme Državni zbor Republike Slovenije na predlog Vlade Republike Slovenije ob povečani nevarnosti napada na državo oziroma ob neposredni vojni nevarnosti ali ob razglasitvi vojnega ali izrednega stanja.

Z zakonom je bila predvidena tudi možnost, da se po prenehanju izvajanja obveznega služenja vojaškega roka v skladu s potrebami in možnostmi SV omogoči služenje vojaškega roka na podlagi prostovoljne odločitve, pri čemer je služenje vojaškega roka po dolžini in obsegu enako TVSU, ki ga morajo opraviti kandidati za poklicno opravljanje vojaške službe brez odsluženega vojaškega roka. Vlada Republike Slovenije je z Uredbo o prostovoljnem služenju vojaškega roka (Uradni list RS, št. 81/03, 116/07, 102/12, 6/14, 4/17 in 28/18) podrobneje uredila višino prejemkov, povračila, pogoje za izredno odsotnost in način uresničevanja drugih pravic vojakov med PSVR. To se je začelo izvajati leta 2004. Služenje je omogočeno državljanom in državljanom v starosti od 18 let do konca koledarskega leta, v katerem dopolnijo 27 let, in ki izpolnjujejo zahtevane pogoje.

Osnovni namen PSVR je zagotovitev izvrševanja pravice vseh državljanov, da se usposobijo za obrambo domovine. Izvajanje PSVR za SV pomeni tudi možnost za krepitev vezi med vojsko in družbo. Poleg tega so državljani, ki so uspešno opravili PSVR, tudi kadrovska baza za popolnjevanje stalne sestave in PRS SV, z vidika nujnega števila usposobljenih vojaških obveznikov pa tudi za povečanje obsega SV skladno z doktrino vojaške strateške rezerve.

Pri izvajanju PSVR je do leta 2013 med mladimi obstajal splošen trend naraščanja interesa za služenje, po tem obdobju pa se je interes zmanjšal. Med pomembne vzroke takega trenda uvrščamo spremembe v načinu izvajanja PSVR, ki so predvsem posledica zmanjševanja finančnih sredstev za SV. Mednje spadajo znižanje finančnih prejemkov med usposabljanjem, ukinitve več lokacij služenja in način izvajanja programa TVSU, trajanje, zahtevnost, različnost opreme in podobno ter organizacijske, lokacijske in kadrovske težave SV, ki je izvajala usposabljanje. Iz spodnje tabele je razvidno število napotenih na PSVR po posameznih letih.

Tabela: Število napotenih na PSVR

Leto	Število napotenih
2004	259
2005	275
2006	278
2007	177
2008	190
2009	254
2010	225
2011	248
2012	270
2013	198
2014	98
2015	74
2016	77
2017	83
2018	70
2019	65
2020	106
Skupaj	2947

Državljan, ki so uspešno opravili PSVR, so pomembna kadrovska baza za popolnjevanje stalne sestave SV, saj se jih je do zdaj skoraj 30 odstotkov zaposlilo v stalni sestavi SV, kar je razvidno iz spodnje tabele. Prav tako ob zmanjševanju razpoložljive baze vojaških obveznikov, ki so odslužili vojaški rok, predstavljajo pomembno bazo tudi za popolnjevanje PRS SV, z vidika nujnega števila usposobljenih vojaških obveznikov pa tudi za povečanje obsega SV skladno z doktrino vojaške strateške rezerve.

Tabela: Pregled števila državljanov, ki so bili napoteni na PSVR in so se zaposlili v SV

Leto napotitve na PSVR	Število zaposlenih v SV ne glede na datum zaposlitve
2004	94
2005	118
2006	68
2007	51
2008	69
2009	83
2010	72
2011	66
2012	62
2013	50
2014	20
2015	23
2016	24
2017	22
2018	6
2019	11
2020	20
Skupaj	859

SV se že dalj časa ukvarja s kadrovsko problematiko, ki se kaže v povečanem številu odhodov prvih poosamosvojitvenih generacij vojakov in zmanjšanem interesu potencialnih novih kandidatov za opravljanje poklicne vojaške službe, PSVR in pogodbeno opravljanje vojaške službe v rezervni sestavi. Za doseganje obsega, določenega s strateškimi in razvojnimi dokumenti, ki jih je sprejel Državni zbor Republike Slovenije, je treba sprejeti ukrepe, ki bodo dolgoročno omogočili stabilno popolnjevanje vseh struktur SV in doseganje njenega načrtovanega obsega.

Novembra 2020 je bil na Ministrstvu za obrambo pripravljen Koncept enotnega usposabljanja za vstop v Slovensko vojsko na podlagi programa TVSU in PSVR. Namen koncepta je, da se PSVR v prihodnje omogoči čim več zainteresiranim državljanom, ki izpolnjujejo predpisane pogoje, in tako vzpostavi širša baza državljanov z osnovnim vojaškim znanjem, ki bi se lahko vključili v stalno sestavo ter PRS SV. Tisti, ki izrazijo željo, da bi služili vojaški rok, in so

ocenjeni kot sposobni ali delno sposobni za vojaško službo, se na PSVR lahko napotijo do konca koledarskega leta, v katerem dopolnijo 30 let, izpolnjevati pa morajo tudi zahtevane pogoje. Z enotno vstopno točko za vse strukture SV (PSVR, PRS, stalna sestava), ki bi jo predstavljal program TVSU, naj bi se poenostavil prehod med temi strukturami SV. Pri tem se sledi želji, da vsak, ki se prijavi, tudi konča PSVR in se lahko neposredno brez dodatnih usposabljanj vključi v PRS oziroma se zaposli v stalni sestavi.

Opisano stanje kadrovske problematike SV zahteva sprejem ukrepov, s katerimi se bo povečal interes za PSVR, kar bo omogočilo tudi povečanje števila usposobljenih vojaških obveznikov in tako kadrovske baze za vključitev v stalno sestavo in PRS SV.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH ČLENOV

K 1. členu

V prvem poglavju uredbe so določene splošne določbe in v prvem členu je to namen uredbe. Uredba določa splošne pogoje, postopek napotitve, višino prejemkov in povračil, pogoje za izredno odsotnost ter način uresničevanja drugih pravic vojakov med PSVR v SV.

K 2. členu

Opredeljena sta pomena izrazov kandidat in vojak prostovoljec. Kandidat je državljan ali državljanka, ki vloži vlogo za PSVR. Izraz kandidat se uporablja do napotitve na PSVR. Vojak prostovoljec je oseba med PSVR.

K 3. členu

Določeni so splošni pogoji, ki jih mora izpolnjevati kandidat za napotitev na PSVR. Na PSVR je lahko napoten kandidat, ki še ni odslužil vojaškega roka, ne more pa biti napoten kandidat, ki mu je priznana pravica do ugovora vesti vojaški dolžnosti ali za katerega teče postopek za priznanje te pravice.

Kandidat mora imeti ob napotitvi dopolnjenih 18 let, najstarejši je lahko napoten do konca koledarskega leta, v katerem dopolni 30 let. Tako se možnost napotitve glede na trenutno stanje podaljšuje za tri leta. Dosedanja rešitev glede skrajnega roka za napotitev na PSVR je temeljila na smiselni uporabi prvega odstavka 28. člena ZVojD, ki določa, da se nabornika pošlje na služenje vojaškega roka do konca leta, v katerem dopolni 27 let. Omenjeni zakon določa tudi nekatere izjeme s starostno omejitvijo 30 let (npr. tretji odstavek 27. člena, drugi in tretji odstavek 28. člena, drugi odstavek 29. člena, prvi odstavek 31. člena). Da se poveča število državljanov z osnovnim vojaškim znanjem, je utemeljeno spremeniti skrajni rok za napotitev na PSVR do 30. leta, kar po odsluženem PSVR še omogoča prehod tako v stalno sestavo kot PRS SV.

Kandidat mora biti zdravstveno ocenjen kot sposoben ali delno sposoben za vojaško službo, ob varnostnem preverjanju zanj ne se sme biti ugotovljen varnostni zadržek in zanj so določene omejitve glede kaznovanosti na sodišču.

K 4. členu

V tem členu sta določena način opravljanja in trajanje PSVR. To je po dolžini in vsebini enako predhodnemu TVSU v SV, ki ga morajo opraviti kandidati za poklicno opravljanje vojaške službe brez odsluženega vojaškega roka in ki vsebuje posamezne faze. V celoti opravljene vse faze se štejejo za odslužen vojaški rok.

Vojak prostovoljec lahko PSVR opravi v celoti ali pa ga zaključi tudi po posamezni fazi TVSU. Ob izpolnjevanju splošnih pogojev lahko pozneje opravi nadaljnje faze TVSU. Uredba opredeljuje primere prekinitve in prenehanja PSVR, ter možnost, da vojak prostovoljec v teh

primerih čez določen čas lahko na podlagi zaprosila ponovno nadaljuje PSVR, zato se posebej ureja tudi ta situacija, in sicer, da se ob morebitni doslužitvi PSVR nedokončana faza TVSU lahko opravi ponovno. S takšnim prilagodljivim načinom opravljanja PSVR se sledi temu, da se čim več državljanom omogoči vključitev na PSVR v skladu z njihovimi sposobnostmi in ambicijami, PSVR tako tudi lažje uskladijo z ostalimi interesi. Osnovni namen PSVR je zagotovitev izvrševanja pravice vseh državljanov, da se usposobijo za obrambo domovine. Izvajanje PSVR za SV predstavlja vir kadrov za popolnjevanje vseh struktur v skladu z načrtovanim obsegom v strateških dokumentih, poleg tega pomeni možnost za krepitev vezi med vojsko in družbo.

V skladu s programom TVSU vojak prostovoljec po uspešno opravljeni posamezni fazi programa pridobi določeno vojaško evidenčno dolžnost, kar izkazuje stopnjo usposobljenosti. Ta je ob morebitni ponovni uvedbi vojaške dolžnosti osnova za določitev opravljanja nadaljnjega vojaškega usposabljanja. Usposabljanje PSVR se izvede v skladu z zmožnostmi in potrebami SV.

PSVR lahko poleg programa TVSU vsebuje tudi neobvezne vsebine, kot so na primer tečaj in izpit iz prve pomoči za vožnjo motornih vozil kategorije B in teoretični del usposabljanja, sestavljen iz splošnega in dodatnega dela ter izpita iz cestno prometnih predpisov po programu usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil kategorije B. Dodatnih vsebin se udeležijo tisti kandidati, ki za to pokažejo zanimanje. Dodatne vsebine predstavljajo dodaten motivacijski dejavnik za čim večjo udeležbo državljanov na PSVR.

K 5. členu

Omenjeni člen je prvi v drugem poglavju, ki ureja postopek napotitve in določa letni načrt za PSVR. Na podlagi usmeritev ministra za obrambo Generalštab SV pripravi letni načrt sprejema kandidatov na PSVR najpozneje do 30. oktobra za naslednje leto in ga poseduje Sektorju za vojaške zadeve, ki pripravi izvlečke in usmeritve za delo uprav za obrambo. Z letnim načrtom se določijo terminski načrt napotitev, trajanje služenja glede na program usposabljanja, enote in število kandidatov, ki se lahko sprejmejo na PSVR, ter morebitni drugi pogoji, ki jih morajo kandidati izpolnjevati.

K 6. členu

Uprave za obrambo morajo seznaniti državljane o možnosti PSVR ob vpisu v vojaško evidenco, ki se izvaja v skladu z ZVojD. O PSVR se državljane obvešča tudi z objavami v sredstvih javnega obveščanja ter z drugimi načini promocije in oglaševanja možnosti sodelovanja v SV.

K 7. členu

Kandidat vloži vlogo za PSVR pri eni od uprav za obrambo. V vlogi lahko kandidat izrazi željo o datumu in kraju napotitve na PSVR. Vloga mora vsebovati ime in priimek, enotno matično številko občana, kraj in državo rojstva, naslov stalnega in začasnega prebivališča ter šolsko

izobrazbo in poklic. Če je kandidat že bil ocenjen kot sposoben ali delno sposoben za vojaško službo, v vlogi podpiše izjavo, da po pridobljeni oceni v zadnjih petih letih ni prišlo do spremembe njegovega zdravstvenega stanja, ki bi vplivala na oceno. Če je od ocene sposobnosti za vojaško službo minilo več kot pet let, se kandidata ponovno napoti na zdravniški pregled in preverjanje gibalnih sposobnosti. Kandidat podpiše izjavo o seznanitvi s posledicami ob odpovedi oziroma prenehanju služenja v skladu s to uredbo. K vlogi mora priložiti pisno soglasje za varnostno preverjanje.

K 8. členu

Uprava za obrambo po prejemu kandidatove vloge preveri, ali so izpolnjeni pogoji za PSVR v skladu s to uredbo. Kandidata, ki nima ocene sposobnosti za vojaško službo, se praviloma najpozneje 45 dni pred začetkom PSVR napoti na zdravniški pregled. Kandidat izpolnjuje zdravstvene pogoje za napotitev na PSVR, če je bil na naboru oziroma pri pristojni komisiji za ocenjevanje zdravstvene sposobnosti ocenjen kot sposoben oziroma delno sposoben za vojaško službo. Kandidat dobi oceno praviloma najpozneje 30 dni pred napotitvijo.

Kandidat opravi preverjanje gibalnih sposobnosti skladno s programom in kriteriji selekcije za izbor kandidatov za opravljanje vojaške službe. Dosežen uspeh ni pogoj za napotitev na PSVR, ampak indikator telesne pripravljenosti kandidata. Uporabijo se merila gibalnih sposobnosti za kandidate za zaposlitev v SV, ki so v starostni kategoriji od 18 do 30 let enaka tudi za kandidate za PRS.

K 9. členu

Ministrstvo za obrambo sklene z izbranimi kandidati pogodbo o PSVR. Ob večjem številu kandidatov od letnega načrta imajo pri sklenitvi pogodb prednost kandidati, ki so ocenjeni kot sposobni za vojaško službo in izpolnjujejo tudi druge pogoje iz letnega načrta. Pogodba se sklene v pisni obliki in mora vsebovati podatke o dnevu nastopa in trajanju PSVR, višini prejemkov in povračil med PSVR, o pravicah in dolžnostih med PSVR, o času trajanja pogodbe, razlogih za odpoved pogodbe ter posledicah ob odpovedi pogodbe. Po podpisu pogodbe se kandidata vpiše v vojaško evidenco, če v evidenco še ni vpisan, in se mu izda vojaška knjižica.

K 10. členu

V tem členu so določene dolžnosti kandidata. Ta se mora odzvati vabilu na zdravniški pregled, preverjanje gibalnih sposobnosti, razgovor za varnostno preverjanje in pozivu na PSVR.

K 11. členu

Uprava za obrambo napoti kandidata na PSVR, pri čemer upošteva želje kandidata, če je to mogoče. Vlogo kandidata, ki ga ni bilo mogoče napotiti na PSVR v skladu z njegovimi

željami, uprava za obrambo v soglasju s kandidatom upošteva pri naslednji napotitvi. O načrtovanih kandidatih za PSVR se obvesti enota služenja praviloma 30 dni pred datumom napotitve.

K 12. členu

Kandidatu se nastop PSVR na podlagi prošnje in dokazil lahko odloži do naslednje napotitve zaradi navedenih razlogov. Na podlagi izkušenj iz prakse z epidemijo COVID-19 je bil dodan razlog karantene ali izolacije. Vseh morebiti opravičljivih razlogov na strani kandidata ni mogoče predvideti, zato je dodana določba o drugih nepredvidljivih okoliščinah, ki zadevajo kandidata. Ugotovitveno odločbo o odložitvi PSVR izda uprava za obrambo, ki kandidata vodi v evidenci.

K 13. členu

Kandidat ali vojak prostovoljec se lahko PSVR odpove. Kandidat se je odpovedal PSVR, če se na dolžnosti iz 10. člena te uredbe brez opravičenega razloga ni odzval. Prav tako se šteje, da se je vojak prostovoljec odpovedal PSVR, če je bil brez opravičenega razloga samovoljno odsoten več kot 48 ur ali če zaradi zdravstvene nezmožnosti najpozneje v petih dneh od začetka odsotnosti ne dostavi enoti ustreznega zdravniškega potrdila. Ugotovitveno odločbo o odpovedi PSVR izda uprava za obrambo, ki kandidata vodi v evidenci.

K 14. členu

Člen je prvi v tretjem poglavju, ki opredeljuje pravice in dolžnosti vojakov prostovoljcev. Pravice in dolžnosti vojakov prostovoljcev so urejene s pravili službe v SV, če s to uredbo ali drugim predpisom posamezno vprašanje ni drugače urejeno.

K 15. členu

Člen določa katera zavarovanja pripadajo vojakom prostovoljcem. Ministrstvo za obrambo za vojake prostovoljce na PSVR zagotavlja zdravstveno varstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje za ožji obseg pravic ter nezgodno zavarovanje.

K 16. členu

Člen ureja prekinitev PSVR. Navedeni so razlogi, da se vojak prostovoljcu PSVR prekine, pri čemer se je s celovitim razumevanjem in izkušnjami iz prakse upoštevalo kandidata, SV in višjo silo. Do sedaj je bila prekinitev možna samo zaradi okoliščin na strani kandidata v povezavi z zdravstveno sposobnostjo za vojaško službo in zaradi razlogov iz 33. člena ZVojD (družinske okoliščine, znanstveno delo, vrhunski šport). Dodan je razlog, če kandidat preseže število dni dovoljene upravičene odsotnosti v skladu s programom TVSU. Dodani sta tudi določbi, da lahko pride do prekinitve PSVR zaradi razlogov na strani SV ali zaradi višje sile, kot so na primer druge nujne operativne naloge doma ali v okviru zavezništva,

nalezljive bolezni, naravne in druge nesreče. V načinu izvajanja PSVR je določeno, da lahko vojak prostovoljec po lastni odločitvi zaključi PSVR po posamezni fazi programa TVSU, zato se ti primeri štejejo za prekinitev, saj pozneje ob izpolnjevanju splošnih pogojev lahko opravi nadaljnje faze programa TVSU

Predlog za prekinitev poda poveljnik enote, v kateri vojak prostovoljec služi vojaški rok. Odločbo o prekinitvi služenja izda uprava za obrambo, ki kandidata vodi v evidenci. Vojaka prostovoljca se na njegovo željo lahko napoti na doslužitev PSVR, kar je bilo določeno že sedaj, vendar se v praksi ni izvajalo. Doslužitev je mogoče izvajati le po posameznih fazah programa TVSU, saj si vsebine, obravnavane v posamezni fazi, ne sledijo enako pri vsaki napotitvi na PSVR. Če se torej prekine na primer druga faza usposabljanja, se mora vojak prostovoljec vrniti na začetek te faze, če želi to fazo in posledično celoten PSVR uspešno zaključiti, kar pa mu do sedaj ni bilo omogočeno z razlogo, da PSVR lahko traja le tri mesece. Tako je določeno, da se doslužitev izvede na podlagi določil v programu TVSU in posamezna nedokončana faza se lahko opravlja ponovno. Že sedaj so imeli to možnost na TVSU kandidati za zaposlitev in PRS, ni pa to veljalo za vojake prostovoljce. Postavljena je omejitev, da se nedokončana faza programa TVSU ponovno opravlja največ enkrat, s čimer bi se izognili morebitnim zlorabam in neenakosti, ker bi nekateri vojaki prostovoljci dalj časa dobivali denarne prejemke in bili zavarovani. Z ureditvijo doslužitve se sledi cilju, da se čim več državljanov udeleži in uspešno konča PSVR.

K 17. členu

Člen opredeljuje prenehanje PSVR z navedbo razlogov, določbo o povrnitvi stroškov in prejemkov ter možnostjo za ponovno napotitev na PSVR. PSVR preneha vojaku prostovoljcu zaradi neizpolnjevanja splošnih pogojev, odpovedi PSVR, težje kršitve vojaške discipline in neuspeha na periodičnih preverjanjih usposobljenosti med PSVR. Pri slednjih dejavnostih to velja tudi, če se jih ne udeleži. Predlog za prenehanje poda poveljnik enote, v kateri vojak prostovoljec opravlja PSVR. Odločbo o prenehanju PSVR izda uprava za obrambo, ki kandidata vodi v evidenci.

Vojak prostovoljec mora ob prenehanju povrniti stroške in prejemke, ki so nastali v okviru njegove napotitve in med PSVR, kar se podrobneje določi v pogodbi. To ne velja za kandidata, če se odpove PSVR pred podpisom pogodbe, za vojaka prostovoljca, če je ocenjen kot nesposoben za vojaško službo, ter vojaka prostovoljca, ki iz opravičljivih razlogov ni uspešen oziroma se ne udeleži periodičnih preverjanj in ocenjevanj znanja ter usposobljenosti.

Prav tako vojaku prostovoljcu ni treba povrniti stroškov in prejemkov, če se PSVR pisno odpove v prvih dveh tednih prve faze programa TVSU, razen če gre za razlog težje kršitve vojaške discipline. Glede na izkušnje je največji osip v prvih dveh tednih od začetka usposabljanja, ko je najtežje obdobje prilagajanja vojakov prostovoljcev na vojaško življenje. Ta osip se je do sedaj kazal v povečanem številu zdravstvenih razlogov, kar je bil stranski izhod za končanje PSVR brez finančnih posledic. Vojakom prostovoljcem, ki v začetku spoznajo, da jim vojaško življenje ne ustreza, z novo določbo dajemo možnost zaključka PSVR brez sprenevedanja o zdravstvenih težavah in brez finančnih posledic.

Vojaka prostovoljca iz tega člena, razen če preneha izpolnjevati splošne pogoje ali je težje kršil vojaško disciplino, se lahko na njegovo željo ponovno napoti na PSVR, in sicer največ enkrat, pri čemer se upošteva njegova že pridobljena vojaška evidenčna dolžnost.

K 18. členu

Ta člen je prvi v poglavju o prejemkih in povračilih. Določa, da so denarni prejemki vojakov prostovoljcev sestavljeni iz prejemkov za opravljanje vojaške službe in prejemka po PSVR. Višina prejemkov se po novem določi od osnove, ki je enaka minimalni plači v Republiki Sloveniji. Minimalna plača za leto 2021 znaša 1.024,24 EUR. Znesek minimalne plače določi ministrica oziroma minister, pristojen za delo, po predhodnem posvetovanju s socialnimi partnerji in ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije najkasneje do 31. januarja tekočega leta.

K 19. členu

Predlagan je poenostavljen in razumljivejši izračun mesečnih prejemkov za opravljanje vojaške službe. V sedanji ureditvi je bil za vsak mesec določen različen odstotek od osnove, ki se je z dolžino PSVR dvigoval. Po novem prejemki za opravljanje vojaške službe znašajo za vsak mesec služenja 70 odstotkov od osnove, ki je enaka minimalni plači.

Mesečni zneski se izplačajo do 15. v mesecu za pretekli mesec glede na število dni PSVR oziroma najpozneje 15 dni po koncu služenja za mesec, v katerem je vojak prostovoljec zaključil PSVR. Dnevni znesek se izračuna tako, da se prejemek iz prvega odstavka tega člena deli s številom dni v mesecu, v katerem je vojak prostovoljec opravljal vojaško službo. V čas PSVR se šteje tudi čas odobrene odsotnosti.

K 20. členu

Vojaku prostovoljcu, ki je uspešno končal PSVR, pripada dodatni prejemek v višini 100 (prej 90) odstotkov od osnove iz drugega odstavka 18. člena te uredbe, kar je enako eni minimalni plači. Omenjeni znesek se izplača najpozneje v 15 dneh po koncu PSVR.

K 21. členu

Kandidatom in vojakom prostovoljcem pripadajo povračila potnih stroškov v skladu s predpisi o povračilih potnih stroškov, ki se nanašajo na izvrševanje vojaške dolžnosti. Stroški za prevoz se vojaku prostovoljcu, ki mu je odobren izhod ob koncu tedna ali za praznike, povrnejo za prevoz z najcenejšim javnim prevoznim sredstvom od kraja PSVR do kraja njegovega prebivališča in nazaj. Upoštevano je stalno ali začasno prebivališče. Potni stroški iz tega člena se povrnejo praviloma ob prvem naslednjem izplačilu prejemkov iz 18. člena te uredbe.

K 22. členu

Ta člen je prvi v petem poglavju s prehodnima in končno določbo. Prva prehodna določba pravi, da se ta uredba začne uporabljati ob prvi napotitvi na PSVR po njeni uveljavitvi. Ta je predvidena za 5. 7. 2021.

K 23. členu

Druga prehodna določba opredeljuje, da z dnem uveljavitve te uredbe preneha veljati obstoječa Uredba o prostovoljnem služenju vojaškega roka (Uradni list RS, št. 81/03, 116/07, 102/12, 6/14, 4/17 in 28/18).

K 24. členu

Določen je splošni petnajstdnevni rok za uveljavitev uredbe.

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO